

Νέες τεχνολογίες: η μεγάλη πρόκληση για τα ελληνικά μουσεία

Σπυριδούλα Πυρπύλη
Υποψήφια δρ Μουσειολογίας

Το σχέδιο δράσης για την ηλεκτρονική Ευρώπη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με τίτλο «eEurope 2002: κοινωνία πληροφοριών για όλους»,¹ αντιμετωπίζει τον πολιτισμό και την πολιτιστική κληρονομιά ως περιοχές προτεραιότητας για την αξιοποίηση των τεχνολογιών και την οικοδόμηση της κοινωνίας της πληροφορίας.² Η Ελλάδα, ως κράτος μέλος της ΕΕ, είναι υποχρεωμένη να ενστερνιστεί τις προτεραιότητες της τελευταίας για να μην απομονωθεί σε ένα δυναμικά αναπτυσσόμενο και ανταγωνιστικό περιβάλλον, όπως είναι αυτό που διαμορφώνεται μέσω των νέων τεχνολογιών.

Στο παρόν κείμενο θα επιχειρηθεί να αναφερθούν συνοπτικά οι γενικές γραμμές πλεύσης που θα ήταν καλό να ακολουθηθούν στη χώρα μας, οι οποίες αφορούν το δίπολο πολιτισμού (με έμφαση στα μουσεία) και νέων τεχνολογιών.

Αρχικά κρίνεται απαραίτητη η ευρύτερη διάχυση της γενικής χρήσης των νέων τεχνολογιών στη χώρα μας³ με:

- τη μείωση του κόστους πρόσβασης και τη δημιουργία των προϋποθέσεων για ταχύτερη πρόσβαση στο διαδίκτυο,
- την αναβάθμιση των εθνικών ερευνητικών δικτύων για τη συμμετοχή σε ένα διευρωπαϊκό επιστημονικό δίκτυο μεγάλης ταχύτητας με στόχο την επικοινωνία μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων, πανεπιστημίων και βιβλιοθηκών,
- την εξασφάλιση ηλεκτρονικής πρόσβασης σε δημόσιες πληροφορίες (στις οποίες συγκαταλέγονται ρητά οι «πολιτιστικές πληροφορίες») και την απλοποίηση των διαδικασιών επικοινωνίας και εξυπηρέτησης των πολιτών με τις δημόσιες υπηρεσίες.

- την οικοδόμηση μιας δυναμικής

1. Το αποτέλεσμα της έρευνας στη βάση δεδομένων Info-Muse της Société des musées québécois.

The screenshot shows a web browser window displaying the Info-Muse database. The browser address bar shows 'http://daryl.chin.gc.ca/~se/f_MasterLayout.cgi'. The page header includes 'RCIP' and 'SMD Société des musées québécois Base de données Info-Muse'. Below the header is a navigation menu with 'Sommaire', 'Précédent', 'Revenir à la liste', and 'Documents'. The main content area features a portrait of a man in a dark suit and hat, with the caption 'Portrait de compositrice avec Musée du Château Ramezay. Tous droits réservés'. Below the image is a table of metadata:

Numéro d'accèsion	MCR1993.1020
Catégorie de l'objet	Objets de communication
Sous-catégorie de l'objet	Art original : peinture
Nom de l'objet	peinture
Nombre d'objets	1
Artiste/artisan	Hamel, Théophile
Titre	Jacques Carlier
Date de fin de production	1849
Unité de mesure linéaire	cm
Hauteur de l'image	130
Largeur de l'image	95
Médium	huile
Support	toile
Établissement	Musée du Château Ramezay
Ville de l'établissement	Montréal

At the bottom of the page, there is a footer with '©SMD-RCIP 1999' and 'Internet zone'.

«βιομηχανίας ψηφιακού περιεχομένου», μέσω της εδραίωσης των νέων τεχνολογιών, για τη δημιουργία νέου περιεχομένου, την ψηφιοποίηση του υλικού, τη διασφάλιση διαρκούς προσβασιμότητας και την ανάπτυξη νέων σχετικών υπηρεσιών.

Ειδικότερα τα ελληνικά μουσεία έχουν πολύ δρόμο να διανύσουν, ώστε να μη χάσουν την ευκαιρία να ευθυγραμμιστούν με τους αντίστοιχους, προηγμένους τεχνολογικά ευρωπαϊκούς πολιτιστικούς οργανισμούς. Πρώτα το ΥΠΠΟ, ως ο βασικός φορέας άσκησης πολιτιστικής και μουσειακής πολιτικής, πρέπει να επωφεληθεί από την εξέλιξη των εφαρμογών των νέων τεχνολογιών για την υποστήριξη του τεράστιου έργου που έχει αναλάβει. Χρειάζεται διαρκής αναβάθμιση του πολιτιστικού ενδοδικτύου του (για παράδειγμα, δυνατότητα εξ αποστάσεως συνεργασίας μεταξύ φορέων, ή εξ αποστάσεως εργασίας στελεχών για την εξυπηρέτηση ακριτικών περιοχών) και επέκταση της συνεργασίας και επικοινωνίας με άλλους φορείς και συναφείς υπηρεσιακές μονάδες. Παράλληλα χρειάζεται διαρκής αναβάθμιση των υπολογιστικών συστημάτων των χρηστών του δικτύου του ΥΠΠΟ, ενώ για την αξιοποίηση των νέων δυνατοτήτων απαιτείται εκπαίδευση και διαρκής κατάρτιση των χρηστών του ενδοδικτύου και των διαχειριστών των συστημάτων. Περαιτέρω, είναι απαραίτητη η εξέλιξη του πληροφοριακού συστήματος διοίκησης και διαχείρισης πόρων, δράσεων και έργων, καθώς και του συστήματος οικονομικής διαχείρισης.

Επίσης κρίνεται απαραίτητη η θέσπιση οργάνου με εκτελεστικές αρμοδιότητες που θα λειτουργεί υπό το ΥΠΠΟ, θα χαράσσει πολιτική και θα αναλάβει το συντονισμό όλων των φορέων εντός και εκτός Ελλάδας που υλοποιούν ή σχεδιάζουν δράσεις οι οποίες αφορούν τον πολιτισμό και τις νέες τεχνολογίες, για την αποφυγή επικαλύψεων, διπλής προσπάθειας και για την επιδίωξη της μέγιστης απόδοσης. Έτσι θα επιτευ-

2. Εξήντα μουσεία της Βουργουνδίας προβάλλονται σε έναν ενιαίο, εξαιρετικό ιστοχώρο.

χθεί και ο συντονισμός όλων των δράσεων που πραγματοποιούνται και θα πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο των σχετικών περιφερειακών προγραμμάτων.⁴

Σε επίπεδο λειτουργίας των ίδιων των μουσείων, χρειάζεται ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος κράτησης θέσεων και πώλησης εισιτηρίων (και μέσω διαδικτύου), καθώς και ελέγχου των εισόδων σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους.⁵ Παράλληλα είναι απαραίτητη η ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος ηλεκτρονικού ελέγχου ασφάλειας και πυρός στα μουσεία.

Εκτός των παραπάνω, οι νέες τεχνολογίες μπορούν να δώσουν τεχνολογικές λύσεις για παροχή προηγμένων υπηρεσιών πληροφόρησης και μάθησης μέσω σύγχρονων, φιλικών και εύληπτων τεχνολογικών προϊόντων στα πλαίσια των μουσειακών εκθέσεων, προϊόντων που βασίζονται στη διάδραση. Αυτές οι δυνατότητες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ώστε να συμβάλουν στη βιωματική προσέγγιση του θέματος μιας έκθεσης, στη μετάδοση μηνυμάτων, ολοκληρωμένης γνώσης, εμπειριών,⁶ και εν τέλει στην παιδεία και την ψυχαγωγία του επισκέπτη.⁷

Τα ελληνικά μουσεία θα πρέπει να επιτύχουν τα επόμενα χρόνια συντονισμένη και συστηματική ηλεκτρονική επιστημονική τεκμηρίωση του πολιτιστικού τους αποθέματος. Είναι απαραίτητη η φωτογράφιση και η ψηφιοποίηση των εκατομμυρίων μουσειακών αντικειμένων που εκτίθενται και φυλάσσονται από τα ελληνικά μουσεία, ενώ η ηλεκτρονική τεκμηρίωση πρέπει να επεκταθεί σε όλες τις κατηγορίες μουσείων. Προαπαιτούμενο όμως της συντονισμένης και συστηματικής ψηφιοποίησης και ηλεκτρονικής επιστημονικής τεκμηρίωσης είναι ο σχεδια-

σμός και η ανάπτυξη μιας κοινής μεθοδολογίας και πλατφόρμας τεκμηρίωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς.⁸ Για να ψηφιοποιηθεί ένα τέτοιου εύρους πολιτιστικό απόθεμα, όπως είναι το ελληνικό, σε βάσεις δεδομένων, θα πρέπει να προβλεφθούν εξειδικευμένες και παράλληλα συμβατές με το γενικό σύνολο λύσεις πληροφορικής. Ο σχεδιασμός μιας ενιαίας πλατφόρμας επιστημονικής τεκμηρίωσης της πολιτιστικής κληρονομιάς, ενός κοινού δηλαδή πλαισίου προτύπων, σχεδιασμού και διαλειτουργικότητας κρίνεται απαραίτητος,⁹ θα βοηθήσει κάθε ελληνικό μουσείο να ευθυγραμμιστεί με μια εθνική τεχνολογική επιλογή πολιτιστικής ψηφιοποίησης¹⁰ και θα επιφέρει την ενοποίηση των προγραμμάτων πληροφορικής των ελληνικών μουσείων.

Με αυτό τον τρόπο το αίτημα της ενοποίησης των πληροφοριακών πόρων ενός πολιτιστικού οργανισμού (κειμένων, εικαστικών τεκμηρίων, σχολιασμού και συσχετίσεων) σε ένα ενιαίο σύστημα προσβάσιμο τόσο για τις ανάγκες της έρευνας και της προστασίας της κληρονομιάς όσο και της επικοινωνίας φαίνεται να καθίσταται εφικτός στόχος. Κρίνεται δε απαραίτητη η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων (πανεπιστημίων, ινστιτούτων, ξένων αρχαιολογικών σχολών) σε μια τέτοια προσπάθεια. Επίσης υπάρχει ένας προβληματισμός για την ανάγκη προώθησης της έρευνας σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς και, ειδικότερα, μουσείων. Η σχετική ελληνική βιβλιογραφία είναι ελάχιστη, τα στοιχεία που άπτονται του τομέα σε αποκαρδιωτική διάχυση σε υπηρεσίες, αρχεία και φορείς. Η δημιουργία «μνήμης» (μιας βάσης δεδομένων, προσβάσιμης στο διαδίκτυο) παλαιότερων δράσεων, η συγκέντρωση και η παρουσίαση σχετικών μελετών, η προβολή του

υπάρχοντος πλαισίου προγραμματισμού και σχεδιασμού χρηματοδοτήσεων, η ενημέρωση για έργα πολιτισμού, ενταγμένα στα τρέχοντα ευρωπαϊκά προγράμματα, η παρουσίαση σχετικών εκδόσεων, θα αποτελούσε ένα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια ερευνητών, εργαζόμενων στο χώρο του πολιτισμού, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και του ευρύτερου κοινού.

Οι νέες τεχνολογίες πρέπει να τεθούν στην υπηρεσία της ορθολογικής αξιοποίησης του πολιτιστικού πλούτου των ελληνικών μουσείων με την ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών (cd-rom, δικτυακών ηλεκτρονικών εκδόσεων). Τα πολυμέσα μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο ως μηχανισμοί υποστήριξης της μάθησης και να ενισχύσουν τα οικονομικά ενός μουσείου.¹¹ Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στην προώθηση των προσπαθειών που στοχεύουν σε πολυγλωσσικά προϊόντα και υπηρεσίες, στη διασφάλιση υψηλής ποιότητας περιεχομένου και εγκυρότητας. Όλα τα παραπάνω προϊόντα μπορούν να προωθούνται μέσω σημείων πώλησης σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Ταυτόχρονα μπορεί να εξελιχθεί δυναμικά η πώληση αντιγράφων και εκδόσεων του ΤΑΠΑ με ειδικό σύστημα μέσω διαδικτύου.

Σοβαρή πηγή εσόδων για το ΥΠΠΟ μπορεί να αποτελέσει η αξιοποίηση των πνευματικών δικαιωμάτων που κατέχει επί της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς. Είναι απαραίτητο να περιοριστεί η αλόγιστη και παράνομη χρήση και η αντιγραφή. Για την επίτευξη ενός τέτοιου στόχου χρειάζεται όμως παρακολούθηση της τεχνολογίας και των δράσεων¹² από σχετικούς φορείς σε παγκόσμιο επίπεδο, των θεσμικών αλλαγών αλλά και ενημέρωση και κατάρτιση των αρμοδίων. Η δημι-

ουργία ενός συστήματος διαχείρισης των πνευματικών δικαιωμάτων από τη χρήση φωτογραφικών απεικονίσεων αντικειμένων και πληροφοριών σε έντυπες και ηλεκτρονικές εκδόσεις (ενός Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας)¹³ θα ήταν το πρώτο και ουσιαστικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Οι νέες τεχνολογίες επιβάλλεται να εμπλακούν στη βελτίωση της λειτουργίας του επικοινωνιακού τομέα του μουσείου. Λύσεις όπως η δημιουργία χώρων ηλεκτρονικής πληροφόρησης και ενημέρωσης του κοινού σε μουσεία και κτίρια πολιτιστικής χρήσης σε όλη τη χώρα για τα ωράρια, τις τρέχουσες εκθέσεις, την τιμή του εισιτηρίου κ.λπ. των μουσειακών οργανισμών θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό αντίκρυσμα στο κοινό. Επίσης, η χρήση πολυμέσων και δικτύων για την ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων απευθυνόμενων σε διάφορες ηλικιακές και κοινωνικές ομάδες και η προώθησή τους μέσα από το διαδίκτυο θα πρόβαλλε δυνατά τα μουσεία.

Η ανάπτυξη ειδικών εφαρμογών με παγκόσμια απήχηση (π.χ. εκπαιδευτικά παιχνίδια σχετικά με τον πολιτιστικό πλούτο των μουσείων μας) ή η ανάπτυξη πολιτιστικών εκπαιδευτικών εφαρμογών για τη δημοτική και μέση εκπαίδευση, διαθέσιμα στο διαδίκτυο, που θα απαιτούν ενεργό συμμετοχή μαθητών και διδασκόντων, θα ενισχύσουν την επικοινωνιακή δυναμική του ελληνικού μουσείου. Έτσι θα προωθηθεί η πολιτιστική εκπαίδευση και ενημέρωση.

Η προβολή και η διάδοση του ελληνικού πολιτισμού, μέσω των ηλεκτρονικών δικτύων, σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, προϋποθέτει την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών προς όφελος των ελληνικών μουσείων. Χρειάζεται αναβάθμιση και επέκταση του υπάρχοντος κόμβου (του «Οδυσσέα»). Δυστυχώς

οι ιστοχώροι των ελληνικών μουσείων που εξαρτώνται κατά κύριο λόγο από τον «Οδυσσέα» εντάσσονται στην κατηγορία των ηλεκτρονικών φυλλαδίων,¹⁴ περιορισμένης λειτουργικότητας και αποτελεσματικότητας. Το γεγονός εξηγείται από τους περιορισμένους πόρους που διαθέτει το ΥΠΠΟ για τη λειτουργία και την ανανέωση του «Οδυσσέα» και μας οδηγεί στο αυτονόητο συμπέρασμα ότι χρειάζονται μεγαλύτερα κονδύλια.

Η σύνδεση του ελληνικού μουσείου με τον τουρισμό χρήζει της υποστήριξης των νέων τεχνολογιών. Κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία ειδικών εφαρμογών που θα στοχεύουν στην προώθηση του πολιτιστικού τουρισμού, η δημιουργία επί παραδείγματι ηλεκτρονικού δικτύου που θα προωθήσει πολιτιστικές διαδρομές ή θα ενθαρρύνει την επίσκεψη ελληνικών μουσείων μέσω εικονικών αναπαραστάσεων υπάρχοντων μουσειακών χώρων.

Η σύγκλιση της πληροφορικής,

των τηλεπικοινωνιών και της «βιομηχανίας του περιεχομένου» δημιουργεί νέες συνθήκες για την επικοινωνία και την οικονομική αξιοποίηση των πολιτιστικών αγαθών. Η Ελλάδα οφείλει να προλάβει τις εξελίξεις και να αποδώσει στον πολιτισμό τη θέση που του ανήκει στον γενικότερο πολιτικό σχεδιασμό. Χρειάζεται όμως παρακολούθηση των νέων κάθε φορά προβλημάτων που ανακύπτουν λόγω της ραγδαίας εξέλιξης του τομέα των νέων τεχνολογιών και ανάπτυξη στρατηγικών, αρχών και πρακτικών που θα σχετίζονται με την ίδια τη φυσιογνωμία και το μέλλον των πολιτιστικών οργανισμών.

Σημειώσεις

1. Η τρέχουσα πολιτική της ΕΕ για την κοινωνία της πληροφορίας βασίζεται σε ένα Σχέδιο Δράσης, που κατέθεσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 1999, με τίτλο «Ηλεκτρονική Ευρώπη ("eEurope") – Μία κοινωνία της πληροφορίας για όλους», με σκοπό την εξασφάλιση, μεταξύ άλλων:

3. Η αίθουσα διάδρασης του Κέντρου Τεχνολογίας και Επιστημών του Μπορντώ.

- της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης στο παγκόσμιο σύστημα,
- την αύξηση του «γνωσιακού κεφαλαίου» της,

• τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών της και

- την προστασία της γλωσσικής και πολιτισμικής της πολυμορφίας (Κ. Δάλλας, «Τεχνολογίες της Πληροφορίας, Διαδίκτυο και Πολιτιστική Επικοινωνία», *Πολιτιστική Επικοινωνία, εγχειρίδιο μεταπτυχιακού προγράμματος Διοίκηση Πολιτιστικών Μονάδων*, θεματική ενότητα 4, τόμος Β, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα 2004, σ. 278-279 (υπό έκδοση)).

Η παραπάνω πρόταση έγινε δεκτή με ενθουσιασμό από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που τελικά υιοθέτησε το επεξεργασμένο σχέδιο δράσης «eEurope 2002», τον Ιούνιο του 2002 στο Συμβούλιο Κορυφής της Feira (Γενική Διεύθυνση Κοινωνίας της Πληροφορίας Ευρωπαϊκής Επιτροπής).

2. «Ο όρος Κοινωνία της Πληροφορίας αναφέρεται σε μια μορφή κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης όπου η απόκτηση, αποθήκευση, επεξεργασία, αποτίμηση, μεταβίβαση και διάχυση πληροφοριών οδηγεί στη δημιουργία γνώσης και την ικανοποίηση αναγκών ατόμων και επιχειρήσεων και παίζει έτσι κεντρικό ρόλο στην οικονομική δραστηριότητα, την παραγωγή πλούτου και τη διαμόρφωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών». Βλ. το φυλλάδιο *Τεχνολογική Προοπτική Διερεύνηση στην Ελλάδα 2015-2021*, Φορέας υλοποίησης ΓΓΕΤ. ΠΔ-Κοινωνία, σ. 10 (www.foresight-gsrt.gr).

3. Για παράδειγμα, αποκαλυπτικά είναι τα στοιχεία πανελλαδικής έρευνας για τη χρήση υπολογιστών, Internet και κινητής τηλεφωνίας της VPRC (στο πλαίσιο του προγράμματος E-business forum, χρηματοδοτούμενο από την ΚτΠ, τον Ιούνιο-Ιούλιο του 2001) σχετικά με τη χρήση του διαδικτύου στην Ελλάδα: τον Ιούνιο του 2001 το ποσοστό χρηστών του διαδικτύου στην Ελλάδα ήταν 10% του πληθυσμού (άνω των 15 ετών), με αντίστοιχο μέσο όρο στην ΕΕ 34,3%. Η χρήση του διαδικτύου για τους άνδρες εκτιμήθηκε σε 12% αντίστοιχα,

ενώ για τις γυναίκες σε 8,3%, με μέσο όρο στην ΕΕ για τους άνδρες 40,5% και για τις γυναίκες 28,5%.

4. Για την κάλυψη αυτού του κενού δημιουργήθηκε η Επιτροπή για την Ψηφιοποίηση του Ελληνικού Πολιτιστικού Αποθέματος (ΕΨΕΠΑ) τον Οκτώβριο του 2001, με την ΥΠΠΟ/ΔΕΕ/749 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού. Σ' αυτήν συμμετέχουν, με εκπροσώπους σε επίπεδο Διεύθυνσης, αρκετές Διευθύνσεις του ΥΠΠΟ που έχουν σχέση με την ψηφιοποίηση, η Ειδική Γραμματεία για την Κοινωνία της Πληροφορίας του ΥΠΕΘΟ, ο ΟΠΕΠ ΑΕ, ο Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας και Πρυτάνεις ή εκπρόσωποι Πανεπιστημίων, Πανεπιστημιακών Εργαστηρίων και Ινστιτούτων με εξειδίκευση στις τεχνολογίες ψηφιοποίησης. Η ΕΨΕΠΑ έχει συμβουλευτικό και επιτελικό ρόλο (Πηγή: ΕΨΕΠΑ).

5. Συγκεκριμένα έχει εγκριθεί η τοποθέτηση σε 10 μουσεία (τα περισσότερα επισκέψιμα) τέτοιου συστήματος. Σημαντικό όμως κρίνεται να επεκταθεί το σύστημα σε όλα τα πιστοποιημένα μουσεία.

6. Προς την κατεύθυνση της ενθάρρυνσης και της διευκόλυνσης των επαγγελματιών των μουσείων εκδίδονται σχετικά εγχειρίδια (βλ. ενδεικτικά: Belanger L., *L'interactivité au musée: guide pratique*, 1998).

7. Έχει αποδειχθεί ότι η αλληλεπίδραση μεταξύ επισκέπτη και μερών μιας έκθεσης, δηλαδή ο συνδυασμός διαδραστικών με στατικά εκθέματα είναι ο πιο ενδεδειγμένος τρόπος μουσειακής παρουσίασης ενός θέματος, με βάση έρευνες αξιολόγησης σε μουσεία του εξωτερικού. Βλ. ενδεικτικά την έκδοση της Direction des Musées de France, *Interactifs. Fonctions et Usages dans les musées*, 1996, σ. 16-17.

8. Ο στόχος θα πρέπει να είναι η ανάπτυξη Εθνικού Πολιτιστικού Πληροφοριακού Συστήματος που θα συνδέει όλους τους πολιτιστικούς φορείς και θα διευκολύνει την πρόσβαση στην πολιτιστική πληροφορία μέσω μιας ενιαίας λεωφόρου πληροφοριών.

9. Δυστυχώς, αυτή τη στιγμή η ψηφιοποίηση και η τεκμηρίωση μουσειακών

συλλογών που προωθείται κυρίως μέσω της ΚτΠ βαδίζει σε διαφορετική κατεύθυνση, με κάθε μουσείο να εφαρμόζει διαφορετικό τεχνολογικό πλαίσιο (αυτό που η ιδιωτική εταιρεία πληροφορικής, η οποία αναλαμβάνει το έργο της τεκμηρίωσης, προκρίνει), χωρίς να υπάρχει μέριμνα για συμβατότητα μεταξύ αυτών των επιλογών.

10. Η εφαρμογή κοινού πλαισίου τεκμηρίωσης και ψηφιοποίησης θα ήταν δυνατή με τη δημιουργία ενός αρμοδίου τμήματος στο ΥΠΠΟ, το οποίο θα διαχέει τεχνογνωσία και θα δίνει «οδηγίες πλεύσεως» σε όλους τους ενδιαφερόμενους μουσειακούς οργανισμούς.

11. Ήδη γίνεται σχετική προσπάθεια από την πλευρά της πολιτείας (μέσω προϊόντων του ΟΠΕΠ), αλλά πρέπει να δοθούν κίνητρα και στον ιδιωτικό τομέα ώστε να προχωρήσει στην παραγωγή ηλεκτρονικών εκδόσεων με πολιτιστικό περιεχόμενο, προϊόντων και υπηρεσιών που αφορούν την πολιτιστική κληρονομιά.

12. Απαραίτητη επίσης κρίνεται η παρακολούθηση της έρευνας που γίνεται στον τομέα διεθνώς μέσα από έγκριτες εκδόσεις. Βλ. για παράδειγμα: P. Wienand / A. Booy / R. Fry, *A Guide to Copyright for Museums and Galleries*, Routledge, 2000.

13. Με το νόμο 3028/2002, προβλέπεται η άντληση εσόδων σε περιπτώσεις με οικονομικό ή εμπορικό χαρακτήρα (καταβολή τέλους στο ΤΑΠΑ, το ύψος του οποίου καθορίζεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Πολιτισμού) από την παραγωγή, αναπαραγωγή και διάδοση από τρίτους, με οποιοδήποτε μέσο, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών και ψηφιακών, του διαδικτύου, των δικτύων τηλεπικοινωνιακής ή άλλης σύνδεσης και της δημιουργίας βάσεων δεδομένων με εικόνες αντιγράφων και απεικονίσεων αρχαίων ή νεότερων μνημείων και κινήτων αντικειμένων που ανήκουν στο κράτος, αλλά δεν επιχειρείται η εξειδικευμένη προσαρμογή των ρυθμίσεων αυτών στις τεχνολογικές εξελίξεις που προκύπτουν από τη ραγδαία πρόοδος των νέων τεχνολογιών.

14. Εφόσον δεν περιλαμβάνουν δυναμικά ανανεούμενες πληροφορίες ούτε μεγάλο όγκο επιστημονικής πληροφορίας, ελάχιστες απεικονίσεις έργων των συλλογών και καθόλου «εικονικές εκθέσεις». Εντούτοις, ο ιστοχώρος ενός μουσείου πρέπει να λειτουργεί ως πλήρης απεικόνιση του οργανισμού, της φυσιογνωμίας και των δραστηριοτήτων του στο σύνολό τους, εφόσον είναι διαθέσιμος από απόσταση. Ένας ιστοχώρος φτωχός σε πληροφορίες ή σε πολιτιστική αξία δημιουργεί την εντύπωση ενός οργανισμού φτωχού σε πληροφορίες και σε αξία. Πρέπει λοιπόν να δοθεί η ανάλογη προσοχή για να μη λειτουργεί αρνητικά για το μουσείο και να επιφέρει αντίθετα αποτελέσματα από τα αναμενόμενα.

New Technologies: The Great Challenge to the Greek Museums **Spyridoula Pырpyli**

Greece has to be harmonized with the technological environment of Europe as regards the bipole of culture and new technologies. The demand is urgent, particularly for the Greek museums, which must make considerable strides. Therefore, they must develop advanced information and education services by adopting appropriate tools based on interaction; coordinated and systematic scientific digitalization of their cultural reserves/deposits; more technologically updated products and services (cd-rom, web publications); managerial system of their copyrights, upgrading and expansion of their web sites, etc. Vital prerequisites for the realization of these objectives are the handling of problems generated by the rapid evolution of new technologies as well as the introduction and development of strategies, principles and practices that will be closely related to the physiognomy and future of each museum.